

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

§. 2. De Sabbato, in quo Ordinari solent Clerici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

*De Sabbatho, in quo ordinari solent
Clerici.*

VT quæ sub eo lateant arcana eruamus, atque in lucem emittamus, agitanda primum erit quæstio, de voce *sabbathi*; tum, de eius in sacris paginis commendatione, à qua Ordini nostro decus, non exiguum addetur.

*Genuina etymologia nominis
sabbathum.*

L. 4.
Sympos.
g. 5.

HAnc vocem *sabbathum* à *sabbo*, id est Baccho deductam olim crediderunt Ethnici, ut mihi author est Plutarchus.

In eam opinionem venerunt ex eo, quod Iudeos aduerterent inter sacrificandum varijs computationibus deditos; hinc eos Bacchi cultores, & à Baccho, qui *sabbus* dicebatur, *sabbathum* dictum esse crediderunt. Error is fuit, cui occasionem dedit infana Iudæorum temulentia.

Ex vero autem vox illa *sabbathum* originem habet ab Hebræo *sabbat*, id est cessauit, vel requieuit, indeque *sabbathum*, quies est, atque operis intermissio.

Hunc orbem vniuersum, elementa, Cælos, & quidquid ijs aut tegitur, aut voluitur, molitus erat Deus diebus omnino sex, non amplius: à quibus ab opere nouo data quies, & oportuna cessatio; ea-
que

que die septimo, quæ iam inde sabbathum audiit, auditque modo. Ab illa quiete benedixit ei Deus, hoc est laudavit, commendavit, approbavit. Vel si maius benedixit, id est, sanctum, & festum esse decrevit in ætates omnes longè consequentes. Hoc enim Adamo primum ab ipsomet authore vniuersi, datum est in mandatis vt dies septimus sacer, & festus esset, dicatusque recolendæ memoriæ illius beneficij, quod in orbis fabrica acceperat homo. Quod præceptum deinde ab ipso Moysè non tam datum est quam instauratum: facile enim cum ipsa sæculorum inclinatione, fit aliqua morum pietatisque inclinatio; quæ vt erigatur, nouis præceptis est opus.

Ea Dei nutu, iussuque Israëlî indixit olim Moyses his verbis. *Videte vt sabbathum meum custoditis, quia signum est inter me, & vos in generationibus vestris.* Exod. 31. v. 13. Eæ voces diuino oraculo editæ miram in Iudæorum animis indiderè sabbathi religionem, cui ne deessent, etiam sabbathulum de suo addidere: cum enim nescirent quo momento, aut inciperet, aut desineret sabbathum (momenta enim temporis & oculos nostros, & cogitationem fugiunt) hora vna citius auspicabantur cultum sabbathi, & hora vna tardius finiebant; adeo in eius obseruantia, cultuque religiosi fuere Iudæi: à quibus certè habet vnde erubescat Christianus, qui dies Dominicos, festosque ita vel parcè colit, vel prodigè violat.

Alterum

Alterum in quo sacram sabbathi æstimationem testati sunt Iudæi: est; quod ab illo dies omnes hebdomadæ nominandos censuerint: ita enim eam in suos dies descripsere. Prima sabbathi, secunda sabbathi, tertia sabbathi, quarta sabbathi, quinta sabbathi, sexta sabbathi, denique & sabbathum: ut in singulos septimanæ dies sua transfiret sabbathi reuerentia.

Ad eius obseruationis normam Gentiles hebdomadam quoque in dies diuisere: eosque suorum Deorum nomina præferre voluerunt. Prima dies audiit dies Solis, secunda Lunæ, tertia Martis, quarta Mercurij, quinta Iouis, sexta Veneris, septima Sabbathum; vana certè superstitione. Sibi enim persuadebant, Dijs istis omnia deberi. A Sole spiritum se haurire opinabantur, à Luna corpus, à Marte feruorem, à Mercurio sapientiam, à Ioue temperantiam, à Venere voluptatem, à Saturno tarditatem, quæ suum rebus omnibus consilij pondus adderet.

Ut horum omnium memores gratique viderentur, dies omnes, quibus æuum hoc mortale describitur, eorum nominibus probè, improbè notandos esse censuerunt, vana certè, & futili ratione, quam ut è sacris fastis, Clerique tabulis eraderet Ecclesia, primum Hebdomadæ diem Dominicum appellauit, quia Domino sacrum, reliquos Ferias dixit; quia suos Clericos omni die cessare voluit, &

ab

ab opere seculari feriari, vsquedum affulgeret Sabbathum, hoc est longa quies aternitatis.

Et hæc ad Sabbathi notionem, cultumque faciunt, à quibus redeo ad sacros ordines, quaeroq; cur ij Sabbatho potius, quã alio quouis die conferantur.

Rationes cur ex Ecclesiæ instituto ordines
dentur in Sabbatho?

PRIMA RATIO.

Quies ab opere seruili.

IN oculis, in manibus est ratio, dies Sabbathi mysterio seruit: docet enim Clericum, cum primum ad ordines ascendit, debere ab opere seruili quiescere.

Quanam inquires ea sunt opera seruilia?

Non ea crede, quibus implicantur manus, & obruuntur humeri: sed potius ea quibus malè distinetur, & occupatur immortalis animus: ea inquam ad quæ trahimur impotenti tyrannide passionum nostrarum, de quibus Ambrosium audi facundè differentem.

Est, inquit, qui cum paucioribus præsit, pluribus Dominis, & grauioribus seruit; seruit enim proprijs passionibus, seruit cupiditatibus suis, quarum dominatum, nec nocte fugere potest, nec die, quia intra se Dominos habet, intra se seruitium patitur intolerabile.

*Ambros.
l. 2. Epist.*

Vt autem abeamus ab illo seruitio, ab illis Do-

K

minis,